

Univerzita Karlova

Fakulta sociálních věd – Institut sociologických studií

Posudek bakalářské práce

Civilizační choroby a jejich sociologická interpretace

Autorka: **Lucie Vottová**

Oponent: **Ing. Lubomír Kružík, CSc.**

Téma práce stále zajímavé, i když bylo často zpracováno. Cílem práce je sledování těchto chorob na území EU, zasazení těchto trendů do kontextu sociálních, sociologických a antropologických teorií s případným návrhem preventivních opatření v EU a dalších organizacích.

Práce je rozdělena do tří částí. V první části jsou vymezovány základní pojmy a koncepty používané v dané práci, v druhé části se rozebírají základní sociální determinanty zdraví, v části třetí se zkoumá otázka, zda chronická onemocnění jsou věcí veřejného nebo soukromého zájmu.

Základní problém práce se objevuje již v části první. S odvoláním na problematičnost pojmu civilizační choroby jedná autorka o chorobách chronických nebo neinfekčních. I když souhlasím, že pojem civilizačních chorob není zcela dobrý, nelze tuto skupinu nahradit pojmy civilizační nebo neinfekční choroby. Na str. 5 autorka uvádí „Chronická onemocnění, občas též nazývaná civilizační, neinfekční či lifestylová...“ a podobné záměny uvádí i jinde. Stačí probrat se materiály WHO a ukazuje se, že tyto skupiny zahrnují choroby, které rozhodně nelze zahrnout do skupiny, kterou označujeme jako choroby civilizační, i když se všechny tři do určité míry prolínají.. což ovšem neznamená, možnost jejich vzájemné záměny. Zde by bylo spíše na místě více se zaměřit na sledování dat o jednotlivých hlavních chorobách a podrobnější sledování jejich vývoje v dále sledovaných souvislostech.

V dalších částech, kde jsou sledovány problémy přístupu ke zdraví a sociální determinanty zdraví podává autorka na základě literatury řadu zajímavých poznatků. Chybí mi, že není využito více prací českých autorů, zejm. doc. Drbala, který se této tématice soustavně věnoval a pokud by snad autorka s jeho názory nesouhlasila, bylo by jistě vhodnější provést jejich kritiku, než zcela je opominout. Všechny uvedené poznatky se týkají buď zdraví vůbec, nebo chronických či neinfekčních chorob.– a rozhodně bychom je nemohli zařadit do skupiny, jež je označována jako civilizační choroby (vždyť již staří Řekové a Římané ba i Egypťané trpěli nemocemi ze skupin, jež autorka sleduje – mohli by o tom mluvit třeba Sokrates, Alexandr Veliký i Ramses V. a další). Autorka se tedy poněkud mýlí s tématem své práce, daným názvem.

Kdybychom přistoupili na uvedený posun, lze konstatovat, že autorka shromáždila zajímavé poznatky z literatury, kterou zpracovala. Domnívám se však, k těmto poznatkům připojit

další, pokud by sama za použití dalších analytických metod, širším využitím statistických dat z materiálů OSN nebo WHO, ukázala podrobněji a ve vývoji různé vztahy a vlivy. Při tom by se mohla právě zaměřením na specifické choroby ze skupiny nazývané „choroby civilizační“ přiblížit více k tématu, jehož zpracování slibuje název práce

Pokud jde o závěry, jež jsou v práci uvedeny, lze s nimi při přijetí připomenutého posunu souhlasit.

Vzhledem k uvedeným připomínkám jsem dosti uvažoval o zhodnocení práce a otázce jejího přijetí. Došel jsem k názoru, že i s daným přenesením těžiska práce prokazuje sev práci schopnost autorky orientovat se v materiálech, zpracovat je a kultivovaně zformulovat výsledky práce. Proto navrhuji, aby komise práci přijala, ovšem vzhledem k uvedenému posunutí tématu (které nebylo nezbytné) nelze však práci hodnotit jako výbornou a doporučuji při přijetí hodnotit ji stupněm 3.

Ing. Lubomír Kružík, CSc